

Кодекс на труда 2024

Кодекс на труда 2024

ISBN 978-619-7650-38-9

© 2024, първо издание

Президент: Георге Стратон
Генерален Директор: Огнян Благоев
Мениджър Редакционен Отдел: Николета Караджиева

Продуктов мениджър: Стела Василева, Жени Димитрова, Десислава Радева-Едрева

Изпълнителен Директор: Полина Трифонова
Арт Директор: Кристина Симеонова
Корица: Мирела Велчева
Техническа редакция: Кармен Христова

Обслужване на клиенти:
Николай Тотев – тел. 0888 933 813
Стефка Илиева – тел. 0882 452 511
e-mail: info@straton.bg

Можете да се запознаете и с други продукти, публикувани от РС Издателство и Бизнес консултации, на: www.straton.bg

Съдържанието на книгата е актуално към ДВ, Брой: 41 от 10 май 2024 г.

KXR001

Всички права са запазени. Никаква част от настоящия текст не може да бъде възпроизвеждана, архивирана или предавана под никаква форма или чрез други механични или електронни средства, фотокопиране, аудио или видео запис, без писменото разрешение на издателя. Авторите и издателите не са отговорни за каквато и да е загуба, причинена на физическо или юридическо лице, което действа или се въздържа от действия, в резултат на прочита на материалите, публикувани в този документ

РС Издателство и Бизнес Консултации

Кодекс на труда 2024

В сила от 01.01.1987 г.

Обн. ДВ. бр. 26 от 1 април 1986 г., обн. ДВ. бр. 27 от 4 април 1986 г., изм. ДВ. бр. 6 от 22 януари 1988 г., изм. ДВ. бр. 21 от 13 март 1990 г., изм. ДВ. бр. 30 от 13 април 1990 г., изм. ДВ. бр. 94 от 23 ноември 1990 г., изм. ДВ. бр. 27 от 5 април 1991 г., изм. ДВ. бр. 32 от 23 април 1991 г., изм. ДВ. бр. 104 от 17 декември 1991 г., изм. ДВ. бр. 23 от 19 март 1992 г., изм. ДВ. бр. 26 от 31 март 1992 г., изм. ДВ. бр. 88 от 30 октомври 1992 г., изм. ДВ. бр. 100 от 10 декември 1992 г., изм. ДВ. бр. 69 от 4 август 1995 г., доп. ДВ. бр. 87 от 29 септември 1995 г., доп. ДВ. бр. 2 от 5 януари 1996 г., доп. ДВ. бр. 12 от 9 февруари 1996 г., доп. ДВ. бр. 28 от 2 април 1996 г., изм. ДВ. бр. 124 от 23 декември 1997 г., доп. ДВ. бр. 22 от 24 февруари 1998 г., изм. ДВ. бр. 52 от 8 май 1998 г., изм. ДВ. бр. 56 от 19 май 1998г., изм. ДВ. бр. 83 от 21 юли 1998 г., доп. ДВ. бр. 108 от 15 септември 1998 г., изм. ДВ. бр. 133 от 11 ноември 1998 г., изм. ДВ. бр. 51 от 4 юни 1999 г., доп. ДВ. бр. 67 от 27 юли 1999 г., изм. ДВ. Бр .110 от 17 декември 1999 г., изм. ДВ. бр. 25 от 16 март 2001 г., изм. ДВ. бр. 1 от 4 януари 2002 г., изм. ДВ. бр. 105 от 8 ноември 2002 г., изм. ДВ. бр. 120 от 29 декември 2002 г., изм. ДВ. бр. 18 от 25 февруари 2003 г., изм. ДВ. бр. 86 от 30 септември 2003 г., изм. ДВ. бр. 95 от 28 октомври 2003 г., изм. ДВ. бр. 52 от 18 юни 2004 г., изм. ДВ. бр. 19 от 1 март 2005 г., изм. ДВ. бр. 27 от 29 март 2005 г., изм. ДВ. бр. 46 от 3 юни 2005 г., изм. ДВ. бр. 76 от 20 септември 2005 г., изм. ДВ. бр. 83 от 18 октомври 2005 г., изм. ДВ. бр. 105 от 29 декември 2005 г., изм. ДВ. бр. 24 от 21 март 2006 г., изм. ДВ. бр. 30 от 11 април 2006 г., изм. ДВ. бр. 48 от 13 юни 2006 г., изм. ДВ. бр. 57 от 14 юли 2006 г., изм. ДВ. бр. 68 от 22 август 2006 г., изм. ДВ. бр. 75 от 12 септември 2006 г., изм. ДВ. бр. 102 от 19 декември 2006 г., изм. ДВ. бр. 105 от 22 декември 2006 г., изм. ДВ. бр. 40 от 18 май 2007 г., изм. ДВ. бр. 46 от 12 юни 2007 г., изм. ДВ. бр. 59 от 20 юли 2007 г., изм. ДВ. бр. 64 от 7 август 2007 г., изм. ДВ. бр. 104 от 11 декември 2007 г., изм. ДВ. бр. 43 от 29 април 2008 г., изм. ДВ. бр. 94 от 31 октомври 2008 г., изм. ДВ. бр. 108 от 19 декември 2008 г., изм. ДВ. бр. 109 от 23 декември 2008 г., изм. ДВ. бр. 35 от 12 май 2009 г., изм. ДВ. бр. 41 от 2 юни 2009 г., изм. ДВ. бр. 103 от 29 декември 2009 г., изм.

ДВ. бр. 15 от 23 февруари 2010 г., изм. ДВ. бр. 46 от 18 юни 2010 г., изм. ДВ. бр. 58 от 30 юли 2010 г., изм. ДВ. бр. 77 от 1 октомври 2010 г., изм. ДВ. бр. 91 от 19 ноември 2010 г., изм. ДВ. бр. 100 от 21 декември 2010 г., изм. ДВ. бр. 101 от 28 декември 2010 г., изм. ДВ. бр. 18 от 1 март 2011 г., изм. ДВ. бр. 33 от 26 април 2011 г., изм. ДВ. бр. 61 от 9 август 2011 г., изм. ДВ. бр. 82 от 21 октомври 2011 г., изм. ДВ. бр. 7 от 24 януари 2012 г., изм. и доп. ДВ. бр. 15 от 21 февруари 2012 г., изм. ДВ. бр. 20 от 9 март 2012 г., изм. и доп. ДВ. бр. 38 от 18 май 2012 г., изм. ДВ. бр. 49 от 29 юни 2012 г., изм. ДВ. бр. 77 от 9 октомври 2012 г., доп. ДВ. бр. 82 от 26 октомври 2012 г., изм. ДВ. бр. 15 от 15 февруари 2013 г., доп. ДВ. бр. 104 от 3 декември 2013 г., доп. ДВ. бр. 1 от 3 януари 2014 г., изм. и доп. ДВ. бр. 27 от 25 март 2014 г., изм. и доп. ДВ. бр. 61 от 25 юли 2014 г., изм. и доп. ДВ. бр. 54 от 17 юли 2015 г., изм. ДВ. бр. 61 от 11 август 2015 г., изм. и доп. ДВ. бр. 79 от 13 октомври 2015 г., изм. и доп. ДВ. бр. 98 от 15 декември 2015 г., изм. ДВ. бр. 8 от 29 януари 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр. 57 от 22 юли 2016 г., изм. ДВ. бр. 59 от 29 юли 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр. 98 от 9 декември 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр. 105 от 30 декември 2016 г., изм. ДВ. бр. 85 от 24 октомври 2017 г., изм. ДВ. бр. 86 от 27 октомври 2017 г., изм. ДВ. бр. 96 от 1 декември 2017 г., изм. и доп. ДВ. бр. 102 от 22 декември 2017 г., изм. и доп. ДВ. бр. 7 от 19 януари 2018 г., изм. ДВ. бр. 15 от 16 февруари 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр. 30 от 3 април 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр. 42 от 22 май 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр. 59 от 17 юли 2018 г., изм. ДВ. бр. 77 от 18 септември 2018 г., изм. ДВ. бр. 91 от 2 ноември 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр. 92 от 6 ноември 2018 г., доп. ДВ. бр. 79 от 8 октомври 2019 г., доп. ДВ. бр. 13 от 14 февруари 2020 г., изм. и доп. ДВ. бр. 28 от 24 март 2020 г., изм. и доп. ДВ. бр. 44 от 13 май 2020 г., доп. ДВ. бр. 64 от 18 юли 2020 г., изм. и доп. ДВ. бр. 104 от 8 декември 2020 г., изм. и доп. ДВ. бр. 107 от 18 декември 2020 г., изм. ДВ. бр. 109 от 22 декември 2020 г., изм. и доп. ДВ. бр. 25 от 29 март 2022 г., доп. ДВ. бр. 51 от 1 юли 2022 г., изм. ДВ. бр. 58 от 23 юли 2022 г., изм. и доп. ДВ. бр. 62 от 5 август 2022 г., изм. ДВ. бр. 104 от 30 декември 2022 г., доп. ДВ. бр. 11 от 2 февруари 2023 г., изм. и доп. ДВ. бр. 14 от 10 февруари 2023 г., доп. ДВ. бр. 66 от 1 август 2023 г., изм. ДВ. бр. 84 от 6 октомври 2023 г., изм. и доп. ДВ. бр. 85 от 10 октомври 2023 г., изм. и доп. ДВ. бр. 106 от 22 декември 2023 г., изм. и доп. ДВ. бр. 27 от 29 март 2024 г., изм. ДВ. бр. 39 от 1 май 2024 г.

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет и цел

Чл. 1. (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) (1) Този кодекс урежда трудовите отношения между работника или служителя и работодателя, както и други отношения, непосредствено свързани с тях.

(2) (Нова - ДВ, бр. 2 от 1996 г.) Отношенията при предоставянето на работна сила се уреждат само като трудови правоотношения.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 2 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 25 от 2001 г., в сила от 31.03.2001 г.) Този кодекс цели да осигури свободата и закрилата на труда, справедливи и достойни условия на труд, както и осъществяване на социален диалог между държавата, работниците, служителите, работодателите и техните организации за уреждане на трудовите и непосредствено свързаните с тях отношения.

Социален диалог

Чл. 2. (Нов - ДВ, бр. 25 от 2001 г., в сила от 31.03.2001 г.) Държавата регулира трудовите и непосредствено свързаните с тях отношения, осигурителните отношения и въпросите на жизненото равнище след консултации и диалог с работниците, служителите, работодателите и техните организации в дух на сътрудничество, взаимни отстъпки и зачитане на интересите на всяка от страните.

Двустранно сътрудничество

Чл. 2а. (Нов - ДВ, бр. 107 от 2020 г.) (1) Държавата насърчава социалния диалог и двустранното сътрудничество между синдикалните организации и организациите на работодателите по въпросите, определени в чл. 2.

(2) Представителните организации на работниците и служителите и на работодателите на национално равнище полагат усилия за развитие на социалния диалог и сътрудничеството, които да допринесат за:

1. укрепване на взаимното доверие;
2. взаимно зачитане на интересите;
3. утвърждаване на колективното трудово договаряне;

4. повишаване информираността на работниците и служителите;
5. мотивацията на работниците и служителите за активно участие в работния процес;
6. развитие и утвърждаване на корпоративната социална отговорност.

Тристранно сътрудничество

Чл. 3. (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 25 от 2001 г., в сила от 31.03.2001 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Държавата осъществява регулирането на трудовите и непосредствено свързаните с тях отношения, осигурителните отношения, както и въпросите на жизненото равнище в сътрудничество и след консултации с представителните организации на работниците и служителите и на работодателите. Обхватът на въпросите на жизненото равнище, предмет на консултации, се определя с акт на Министерския съвет по предложение на Националния съвет за тристранно сътрудничество. (2) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Сътрудничеството и консултациите задължително се осъществяват при приемането на нормативни актове по отношенията и въпросите, посочени в ал. 1.

(3) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2015 г., в сила от 17.07.2015 г.) По въпроси в обхвата на ал. 1 могат да се сключват споразумения между представителните организации на работниците и служителите и работодателите за приемане на нормативни актове, когато:

1. споразумението е сключено по тяхно искане след преценка на държавата;
2. държавата е предложила сключване на споразумението.

(4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2015 г., в сила от 17.07.2015 г.) Изпълнението на споразуменията по ал. 3 се осъществява от държавата.

Национален съвет за тристранно сътрудничество

Чл. 3а. (Нов - ДВ, бр. 25 от 2001 г., в сила от 31.03.2001 г.) (1) Сътрудничеството и консултациите по чл. 3 на национално равнище се осъществяват от Националния съвет за тристранно сътрудничество. (2) Националният съвет за тристранно сътрудничество се състои от по двама представители на Министерския съвет, на представителните организации на работниците и служителите и на работодателите. Министерският съвет определя своите представители, а

представителите на представителните организации на работниците и служителите и на работодателите се определят от техните ръководства съгласно уставите им.

(3) Националният съвет за тристранно сътрудничество се ръководи от заместник министър-председател.

(4) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Националният съвет за тристранно сътрудничество избира от лицата, представляващи по закон организациите на работниците и служителите и на работодателите на ротационен принцип по един заместник-председател на съвета за срок от една година.

(5) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) При отсъствие на председателя на Националния съвет за тристранно сътрудничество заседанията се ръководят от посочен от него заместник- председател.

Отраслови, браншови, областни и общински съвети за тристранно сътрудничество

Чл. 36. (Нов - ДВ, бр. 25 от 2001 г., в сила от 31.03.2001 г., изм. - ДВ, бр. 15 от 2010 г.) (1) Сътрудничеството и консултациите по чл. 3 по отрасли, браншове, области и общини се осъществяват от отраслови, браншови, областни и общински съвети за тристранно сътрудничество.

(2) Отрасловите, браншовите, областните и общинските съвети за тристранно сътрудничество се състоят от по двама представители на съответното министерство, друго ведомство, областна или общинска администрация, на представителните организации на работниците и служителите и на работодателите.

(3) Представителите на министерствата, на другите ведомства и на областните и общинските администрации се определят от съответния министър, ръководител на друго ведомство, областен управител или кмет на община, а на представителните организации на работниците и служителите и на работодателите - от техните ръководства съгласно уставите им.

(4) Председателите на отрасловите, браншовите, областните и общинските съвети за тристранно сътрудничество се определят от съответния министър, ръководител на друго ведомство, областен управител или кмет на община след консултации с представител-